

Рамоновæйы скъолайы газет

№7 (16.11.2019)

Нæ зынаргъ кæсæг, дæ бон хорз!!!

Нæ ахуырдаутæ-та фæуæлахиз сты, фæбæрæг цæ кодта кады гæххæттæй
Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Фæсивæдон парламент

Æртæ харбызы.

Дедуйыл куысты фæстæ фембæлын, уый æнæхъæн традици уыди.

Сæйраг иу уый уыд, æмæ мæ ма фæрох уа хъызгæ хъазын. Фондз иу æххæст нæ уыди. Афтæ иу куыст фæцис деду.

Роксанæйымæ иу æм дуармæ æнхæлмæ кæстыстæм. Роксанæ уый мæ мад у. Фæлæ мын раст цыма хо у. афтæ нкъардтам нæ кæрæдзи. Дынджыр дуар нын ис. Машинаæ иу куы цыд мидаæмæ æрмæст иу цæ уæд байгом кодтам. Æмæ афтæ лæууыдыстæм. Хъæуы сæр цæрæм æмæ æнæхъæн уынг дзæбæх зындис.

Æмæ уæртæ фæзындис хъæуы бын деду дæр. Тых цыд кодта. Фæллыдæй. Уымæй уæлдай ма йæм уыдис дыууæ харбызы йæ къухты, растдæр цæ йæ дæлæмрмтты бакодта.

- Ура!!! Деду!!!

- Ура!!! Харбызтæ!!!

Деду æрбахæццæ, мах ын йæ русмæ абатæ кодтам æмæ уый дæр цинæй цæхæртæ калдта. Дуарæй мидаæмæ бахызтыстæм æмæ нæм уым та иннæ бинонтæ дæр æнхæлмæ кастысты. Харбызты бæрæгбон цыма уыди. Раст афтæ.

Æнæуи иу къуыри æртæ хатты æрбахаста деду харбызтæ. Кæд нæй харбыз, уæд та кæрдотæ. Адджын кæрдотæ. Афтæ нæм зылди деду!

Лæмбынæг чи касти, уый æвæццагæн федта, мæ радзырд «Æртæ харбызы» хуины. Рæдыд у?! Нæу. Дедуйы дынджыр гуыбын, кæцы дыууæрдывгæй харбызтæ æлхъывдтой, æцæг харбызы хуызæн уыдис. Мах æй мамæимæ амбæрстам уайтагъд æмæ бирæ худтыстæм. Афтæ мæ цæстытыл ауай деду харбызтимæ.

Гæды тæхын куыд сахуыр ис.

Гæдыйы лæппын уынгмæ ралыгъдис. Доны был фæцæуы æмæ хъусы – бæласыл хъæдхой хойы.

- Цы кусыс?- фæрсы йæ гæдыйы лæппын, хъæдхой та дарддæр хойы, æнæдзургæйæ.

«Хорз уæдæ, - ахъуыды кодта гæдыйы лæппын.- Мæнæн дæр мæ бон суыдзæнис афтæ!»

Алкæмæй быннагдæр къалиумæ сбырыд æмæ райдыдта бæлсасыл йæ сæр хойын.

Зæрватыкк æй федта æмæ худын райдыдта:

— Ха-ха-ха! Кæмæ хойыс?!

— Дæ хъуыддаг нæу! — схъуыр-хъуыр кодта гæдыйы лæппын. Æрбырын æй фæндыд, тæссаг.

Зæрватыкк худы:

— Тæппуд! Кæс, мæн хуызæн! – гæпп къалиуæй æмæ атахт.

Лæппыны дæр гæпп кæнын бахъуыд, - хорз æмæ уæлæуæз нæ уыди. Йæхимæ ркаст лæппын æмæ ацыд дарддæр. Зæрватыкк йæ фæдыл, цæмæй æнкъард ма уа. Кæсы лæппын доныбыл бады хæфс, донмæ кæсы. Уый та кæсæны хуызæн.

- Ам цы кусыс?- фæрсы йæ лæппын

- Ома «цы кусын»? Мæхимæ кæсын. Æртæккæ гæпп æмæ хæдзары уыдзынæн. Ай æнæхъæнæй дæр мæ хæдзар у, - хæфс донмæ æвдисгæйæ загъта.

- Æз дæр зонын гæпп кæнын.

- Уæдæ мæ фæстæ!-загъта хæфс æмæ доны рбайсæфт.

Лæппын йæ фæдыл.

Цъæпп!

Донæй рабырыд, хуылыдз, зыр-зыр кæны фыр тарстæй.

Зæрватыкк ыл худын райдыдта.

- Зоны гæпп кæнын!

Фæтæргай лæппын, къæдзил астъæрдта æмæ ацыд дарддæр.

Сæгъы рæзты фæцæуы. Уый бæттæнæй бæласмæ баст æмæ кæрдæг æууилы.

- Цæмæн тоныс кæрдæг? – фæрсы йæ лæппын

- Кæрдæг! – загъта сæгъ. – Хæринаг у!

Лæппын дæр афæлвæрста, фæлæ дзы гуыбын æсрысти.

Зæрватыкк бæласæй.

- Кæсут ма! Гæдыйы лæппын сæгъау кæрдæг хæры!

Фæлидзы лæппын, зæрватыкк йæ фæдыл. Йæ хæдзармæ бахæццæ æмæ кæсы уасæг дзы фæцæйцæуы.

Зæрватыкк абадт заборыл æмæ дзуры уасæгмæ:

- Æз гæдыйы лæппыны тæхын сахуыр кодтон! Фæнды дæ дæу дæр сахуыр кæнон?

- Æнæ дæуæй дæр зонын! Ахуыргæнæг! – дзуапп радта уасæг. Йæ базыртæ аивæзта, ныттылдта цæ æмæ: «Кукареку!»

«Мæнæн дæр мæ бон афтæ у», - ахъуыды кодта гæдыйы лæппын. Ныттылдта йæ къæхтæ æмæ ныууасыд:

- Мæв...

Дуары фæмидæг, уым та мад.

« Уадз æмæ худæд зæрватыкк, æз тæхын сахуыр дæн уæддæр!».

Куыдзы амонд.

Абон парчы рæзты фæцæйцыдтæн, никамæ вналдтон, мæхицæн хуымæтæджы. Остановкæйы раз дынджыр джип куыд фæуырæдта, уый нæ фæдтон. Æрмæст йæ раззаг дуар куы фегом æмæ дзы хуынджын куыдз куы рагæпп кодта, уæд æм фæкомкоммæ дæн. Цы дзы уыдис ахæм æнахуыраей? Порода. Растдæр зæгъгæйæ дзы породæйы кой дæр нæ уыди, хуымæтæг куыдз, уымæй хуымæтæгдæр скæнæн нæй.

Уырыссагау ахæм куыдзты дворныжкæ фæхонынц. Зынаргъ хуырбæттæн ыл (уæдæ, рæсутъд, зынаргъ. Æртæккæ цы фæндыд дæр ис балхæнæн, æхца дæм уа . æндæр) ахæм худæг батд кодта, æмæ мæ худæг рцахста. Æмæ куыдз дæр йæхæдæг худтис мидбылты. Уо, куыдзтæ дæр адамæй æвзæрдæр нæ фæхуцынц... Худтис мидбылты æмæ фыр цинай гæппытæ кодта. Зындис ыл æнхæлмæ кæсын йæ бон нал у, æмæ йæ атæхын фæнды. Йæ цæстытæ цæхæртæ калдтой.

Машинайæ æрыгон лæг рахызт, хуырбæттæнмæ поводок алхъывдта.

- Цæй цы, Махар, райхæл дæ? Бафæллайын та мæ кæндзынæ?

Ахынджылаг кодта Махарæй гыццыл æмæ дын уæртæ фæтæхынц...

Цæуыл хуыды кодтон, уый зонут? Приютæй райста Махары йæ хицау, æвийæ уынджы ссардта?..

Фæлæ цы уæлдай у, сæйраг уый у æмæ куыдз йæ хæдзар ссардта. Æцæг амонд ын рахауд бирæ минтæй. Ома кæм кусы хицау æмæ цас æхца кусы, уый дæр сæйраг нæу. Нæ куыдзтæ æмæ нæ гæдытæ уыуыл нæ фæхуыды кæнынц, хуымæтæджы нæ уарзынц.

Æнæнхæдзар цы цæрæгой у, уыдонæй дæр кæд искæмæн амонд йæ дуар бахон

Нæ адрес: зæрватыккдон, 13 хæдзар. Редактор:Хъйтыхты Мæдинаæ.

Нæ электронный почтæ: alramonovo@mail.ru

